

Inkább otthon művelődünk

Október végén mutatták be Bukarestben a 2022-es romániai kulturális barométert. Az Országos Kulturális Kutatási és Képzési Intézet (Institutul Național Pentru Cercetare și Formare Culturală – INCFC) felmérése az országos kultúrafogyasztási szokásokat vizsgálta, eredményeik pedig azt mutatják, hogy a 2020-as világjárvány utóhatásai még mindig érződnek viselkedésünkön. A nyomtatásban idén megjelent felmérés szerzői Carmen Croitoru (koordinátor), Anda Becuț Marinescu (koordinátor), Ioana Ceobanu, Veronica Hampu és Ștefania Matei.

A 2020-ra és 2021-re vonatkozó felmérést a Covid-19-világjárvány miatt nem készítették el, legutóbb 2019-ban gyűjtöttek adatokat, ezért az ideikiadás a pandémia kultúrafogyasztásra gyakorolt hatásait is vizsgálja. Az adatok szerint azok aránya, akik legalább évente egyszer otthon hallgatnak zenét 85%-ról 96%-ra nőtt 2019-től 2022-ig, a televíziónézők aránya pedig 92%-ról 97%-ra emelkedett. Míg 2019-ben legalább évente egyszer vett könyvet a kezébe a megkérdezettek 61%-a, addig tavaly 56%-uk olvasott nyomtatott, 28%-uk pedig e-könyvet. Míg a felmérésben részt vevők 57%-a és 58%-a olvasott korábban nyomtatott és online újságokat, folyóiratokat, tavaly 77%-uk élt valamelyik lehetőséggel, ugyanakkor a vártnál kevésbé, 70%-tól 85%-ra

nőtt azoknak a száma, akik internetet használnak legalább évente egyszer.

Sokat netezünk

A pandémia előtti évben a megkérdezettek 12%-a látogatta valamelyik múzeum, könyvtár, színház vagy fesztivál weboldalát, ez az arány 40%-ra nőtt. Szintén nőtt, 16%-ról 26%-ra azok aránya, akik az internetet használják könyvek vagy CD-k, színházjegyek vagy más kulturális események belépőinek megvásárlására. Többen nézik otthon interneten valamelyik filmszolgáltató műsorát is, míg 2019-ben 37%, tavaly 51% volt arányuk. Olvasni is többen olvasnak interneten legalább egyszer évente, arányuk 24%-ról 47%-ra nőtt, itt sajnos nem vizsgálták külön, hogy milyen a szép- vagy szakirodalmat, tankönyveket, cikkeket stb. neten olvasók aránya. Még jobban nőtt az eltelt években a különféle közösségi oldalakat használók száma: 2019-ben a megkérdezettek 79%-a, 2022-ben pedig 88%-a járt ezeken az oldalakon.

Szintén a lezárásoknak és az internetes elérések növekedésének tudható be, hogy csak azoknak az aránya nőtt 2019–2022 között, akik személyesen megnézték egy műemléket vagy látogatható régészeti lelőhelyet (45%-ról 59%-ra). Az említett időszakban 29%-ról 20%-ra csökkent a színházba, 35%-ról 26%-ra a moziba, 28%-ról 17%-ra a

könyvtárba (akár könyvkölcsönzésért, akár olvasóterembe) járók aránya. A múzeumokat, galériákat, a különféle kiállításokat a megkérdezettek 38%-a látogatta 2019-ben, tavaly pedig 30%-uk.

Inkább otthonról

A felmérés adatai szerint elsősorban 2020-ban (amikor hónapokig nem volt más lehetőség) és 2021-ben fordultak elsősorban az emberek az online, otthoni kultúrafogyasztás felé, ez például abból is látszik, hogy a szabadtéren megtartott rendezvények látogatóinak aránya kevésbé csökkent, írják a szerzők. Az, hogy ez a tendencia megmaradt, részben a technológiai fejlődés eredménye, egy számítógép vagy laptop használatával ugyanis többféle kulturális tartalmat is fogyaszthatunk (filmek, cikkek, könyvek, élőben közvetített vagy felvett színház-, balett-, opera- stb. előadások, hangversenyek) otthonunk kényelméből. Az élmény természetesen nem ugyanaz, mint amikor ott ülünk a nézőtéren, de az adatok arra mutatnak, hogy a lezárások, szigorítások stb. feloldása után is többen élnek ezzel a lehetőséggel, mint a pandémia előtt.

A felmérés készítői vizsgálták többek között az internethasználati szoká-

sokat is, a lakóhely szerinti különbség minimális (51% városon, 49% falun él), érdekesség, hogy a magyarok 86%-a, a románok 85%-a és a romák 45%-a használja a világhálót.

A tendenciák ugyanakkor azt mutatják, hogy a kulturális élet egyes szegmenseiben az emberek nagyon kis mértékben térnének vissza a nyilvános terekbe, intézményekbe, írják a szerzők két, egy 2020-as és egy 2021-es tanulmányra hivatkozva. A megkérdezettek nagy százalékban nemcsak a lezárások, szigorítások idején maradtak távol a kulturális intézményektől is, de nem is adták jelét annak, hogy ezen a jövőben változtatnának. A könyvtáraktól a megkérdezettek 71%-a, a szabadtéri filmvetítésekről 69%-uk, a szórakoztató előadásoktól 68%-uk, a (bármilyen műfajú) koncertekről és színházi előadásoktól 66%-uk szándékozott távol maradni.

Az adatok fényében úgy tűnik, a kulturális kínálatot nyújtó intézményeknek, szolgáltatóknak két lehetőségük is van: úgy bővítik a kínálatukat, hogy újra vonzóvá tegyék a kulturális eseményeken való személyes részvételt, vagy gondoskodnak arról, hogy az egyes tartalmaik akár fizetség ellenében is elérhetővé váljanak az online térben.

Fried Noémi Lujza